

ЗАМАНАУИ БІЛІМГЕ
ЖАҢАША КӨЗҚАРАС – ТӘЖІРИБЕ
МЕН ДАМУ БОЛАШАҒЫ

23.01.2024

Altyn qalam

Тлеубаева Еркеназ Байболатовна

Ұлытау облысы, Ұлытау ауданы
«Өркен» бөбекжайы
Тәрбиеші

Тлеубаева Еркеназ Байболатовна
Ұлытау облысы, Ұлытау ауданы
«Өркен» бөбекжайы
Тәрбиеші

Тәрбиеші – балабақша жүрегі

Сен не еткен бақытты едің келер ұрпақ,
Қараймын келбетіне мен таңырқап ...
Қ.Аманжолов

Жас жеткіншектерді тәрбиелеу жұмысының негізі ең алдымен отбасында қаланып, сонан соң балабақшада жалғасатыны белгілі. Бүгінгі жас ұрпақ болашағының ірге тасының берік қалануы үшін, балабақшада берілетін білім мен тәрбиені дұрыс қалыптастыру өз қолымызда. Біздің басты мақсатымыз: Қазақстан Республикасының мектепке дейінгі білім беру стандартының негізгі ережелері мен талаптарын басшылыққа ала отырып, білім салаларында білім алу құзіреттіліктерін қалыптастыру.

«Ел боламын десең, бесігіңді түзе» — деп ұлы жазушы Мұхтар Әуезов айтқандай тәрбие тал бесіктен басталуы тиіс тек отбасында ғана емес, балабақшада тіл үйреніп, халқымыздың салт-дәстүрін бойына сіңіріп, құнарлы бай әдебиетімізден нәр алып өскен баланың болашағы қашанда жарқын болары сөзсіз.

Жас ұрпақтың негізі бұрын мектепте қаланады десек, енді оның балабақша қабырғасында қаланатынына көзіміз әлдеқашан жетті. Балабақша «Білім туралы» Қазақстан Республикасы заңының, Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттары бойынша өз мақсат, міндеттерін орындап келеді.

Ұстаз - таудан сарқырап аққан тау өзені секілді, айналасына қуат беріп, жолында кездескендерді суымен нәрлендіріп, таудай қиындықтарды тастай домалатып, білімнің сар даласында тыныштық тауып, дамылдайды. Ұстаз - Жер деген әлемнің бетін көркейткен, шәкірттеріне шуақ төккен Күн-Ана. Ұстаз - ақылдың тозбайтұғын асылы. Қасиетті мамандық иелерінің ішіндегі жауһары. Өзге мамандық атаулылары өздерінің түр-сипатын мың құбылтып жатса да, еш өзгеріссіз сол баяғы қалпында жас ұрпаққа адамгершілік қасиеттерді сіңірген адам ол ұстаз. Менің мамандығым - тәрбиеші. Қиындығы мен қызығы мол осы мамандықты армандадым. Адам баласына көмектесу - игілікті істердің бастамасы екенін сезгендеймін.

Ендігі алға қойған мақсатым - білікті тәрбиешілердің қатарынан көріну, білімді балалар тәрбиелеу. "Бала жүрегі- кішкентай күй сандық. Сол сандықтың кілтін тапсаң ғана ашылады. Тәрбиешінің қолында әр кезде сол кілт тұру керек" деп М. Шаханов ағамыз айтқандай, әр баланың жүрегіне жол табу, бала бойындағы дарынды ашу тәрбиешінің міндеті деп ойлаймын. Қазір жас маманмын - болашақта ұлағатты тәрбиеші болу басты арманым. Тәрбиеші - балабақша жүрегі болса, оның беделі балабақшаның беделі. Ал, балабақша - мемлекеттің басты тірегі деп айтсақта болады. Олай болса, қазіргі таңда тәрбиеші білікті әрі шебер, ұшқыр ойлы, қабілетті, өз ісін жетік меңгерген болуы керек. Тәрбиешілер қатарын толықтырып отыратын мен сияқты жас мамандар да талмай үнемі ізденіс үстінде болып, әр баланы мектепке ақылды, тәртіпті, білімді бала қылып балабақшадан жақсы түлектер ұшырса шығар асуымыз алыс емес. Еліміздің ертеңі бүгінгі жас ұрпақтың қолында, ал жас ұрпақтың тағдыры тәрбиешілер мен мектеп ұстаздарының қолында. Сондықтан әрбір ұстаз бұл жауапкершілікті сезінсе, біздің мемлекетіміздің қорғаны нығая түспек. К.Ушинский: "Ұстаз - өзінің білімін үздіксіз көтеріп отырғанда ғана ұстаз, ал оқуды, ізденуді тоқтатысымен оның ұстаздығы жойылады" деген ойымен келіспеу мүмкін емес. Күнделікті таңертең балабақша ауласына жақындағанда, балалардың сыңғырлай күлген дауыстары мені қуанышқа бөлейді. Балабақшаға кіргеннен-ақ, өзімді мазалаған сан түрлі ойлардан арылып, кішкентай бүлдіршіндеріміздің тәтті қылықтары мен әдемі жүздерінен шаттанамын. "Баласыз үй мазар, балалы үй базар" деп ата-бабаларымыз бекер айтпаса керек. Алдымызға келген балалар - біреудің маңдай алды жарығы, енді бірі - жан дегенде жалғыз, бірі - ерке, бірі - қой аузынан шөп алмас момыны. Маңдай алды жарығын таңшолпандай жарқыратып, жан дегенде жалғызды көпшілікке үйретіп, қой аузынан шөп алмасты ортада жарқылдап сөйлер шешен қылып тәрбиелеу үшін қажымас қайрат пен батырлық қажет. Ең алдымен өзіме осы екі асыл қасиетті серік етемін.

"Білімді болуға - оқу керек. Бай болуға - кәсіп керек. Күшті болуға бірлік керек. Осы керектің жолында жұмыс істеу керек" деген А. Байтұрсынов саралаған әдемі жолдардың ізімен жүріп өтсек бірлігіміз бен кәсібіміз одан әрі жандана түсетініне сенемін. Балабақша - балалардың екінші үйі болса, ал тәрбиешілер екінші анасы екенін әрдайым санамда ұстаймын. Әр үйдің еркелерін бір арнаға тоғыстырып, олармен жұмыс жасау оңайға соқпайды. Алайда баланың тілін тауып, тілдесу, жақсы тәрбие берудің өзі мен үшін үлкен ғанибет. Ақ парақ бетіне сызу сызғандай баланың кіршіксіз санасына адамгершілік, мейірімділік нұрын сеуіп, білім, өнер нәрімен сусындату тәрбиеші деген ұлы тұлғаның парызы.

Ұстаз болып жұмыс істей отыра, әр бала жеке дара тұлға екенін сезініп және сен ұстаз ретінде әр баланың жүрегіне кілт таба білуін керек. Тек қана балаларға емес, оның ата - анасына да.

Тәрбиеші - екінші ана. Біздің мамандықта ең бастысы - балаларды жақсы көру әрқайсысы әр түрлі мінезде, әр үйдің кенжесі, еркесі және оларды жай ғана жақсы көріп қана қоймай жүрегінді берердей жақсы көру керек деп ойлаймын.

Педагогикалық шеберлік - өскелең ұрпақты тәрбиелеуді өзгеше өнері. Біздер балаға қиындығы мен қарама - қайшылығы мол өмірді, қоршаған ортадағы құбылыстарды бағамдай білуге көмектесуіміз қажет. Тек педагог ғана бала жанының қаншалықты сезімтал, ұғымтал болатындығын бағалауға барлық мүмкіндіктерін жұмылдырады. Біздің балаға береріміз - махаббат, сүйіспеншілік, мейірім мен қамқорлық. Балалар өміріміздің жауқазыны іспетті. Ал жайқала өсетін әсем гүлдер ешқандай жасандылықсыз және шынайылықпен баптағанда бойын бекітетіндігін білеміз. Бар біліміміз бен асыл қасиеттерімізді періште бөбектерге арнасақ олардың жүрегіне жол табуға болады. Әрі оларды елжандылыққа тәрбиелесек - міне, біздің балабақшамыздың нағыз мейірім алаңына айналғаны.

Балабақшамыз қазіргі таңдағы өзекті мәселелердің бірі табиғатты қорғау, балалардың экологиялық мәдениетін еселеуге, қоршаған ортаға деген құрметін қалыптастыруға тікелей байланысты. Осыған сәйкес қазіргі уақытта білім беру мекемелерінде балаларға экологиялық тәрбие беру - оқу-тәрбие үрдісіндегі әлеуметтік мән-маңызы зор, құнды бағыттардың бірі экологиялық тәрбие бағыты бойынша жұмыстанып мақсат, міндеттерін орындауда.

Мақсатымыз: Балаларды туған табиғатқа деген сүйіспеншілікке тәрбиелеп, оның әсемдігін терең сезінуге, өсімдіктер мен жануарлар дүниесін қамқорлыққа алуға тәрбиелеу; Балабақшада табиғат жөнінде қарапайым білім беріп, осының негізінде жанды және жансыз табиғаттағы құбылыстар жөнінде нақты жалпылама түсініктерді қалыптастыру.

«Адамға ең бірінші білім емес, тәрбие берілуі керек, тәрбиесіз берілген білім адамзаттың қас жауы, тәрбиесіз берілген білім адамзатқа апат әкеледі»-деген ғұлама ғалым Әбу На-сыр Әл-Фа-ра-бидің ой-ын әрбір ұстаз, әрбір ата-ана өздеріне қағида ретінде ұстанса нұр үстіне нұр бо-лары сөзсіз.

Сондықтан да тәрбиешіге қойылатын талап та жоғары болмақ. Ғылым мен техниканың қарыштап дамыған тұсында еліміздің білім мен тәрбие беру жүйесінде тың ізденістерді негізге алған мемлекеттік бағдарламалар енгізіліп қана қоймай, енді міне әлемдік стандартқа көшуге бет түзей бастадық.

Мектеп жасына дейінгі балаларға экологиялық мәдениет тәрбиесінің бір маңызды шарты ол дамытушы- заттық ортаны дұрыс ұйымдастыру және экологияландыру болып табылады. Қазақ қашанда бала тәрбиесіне үлкен мән берген. Аттың жалы, түйенің қомында көшпелі тірлік кешсе де, «балам - балым, баламның баласы - жаным» деп оның тәтті қылықтарына тамсанған. Қыз баласын үлмен тең санап, «әке көрген оқ жонар, ана көрген тон пішер» деп перзенттерінің тәрбиесін басты назарда ұстаған. Ру таңбасын көрсетіп, «жеті тасын білген жетелі» деп жеті атасын жаттатқызған. Халықтың аңыздары мен жырларын тыңдатып, халықтың ұлы болуға баулыған ұлдарын. Қыздарына отбасының ұйытқысы болуды ғана емес, ұлт тәрбиесін жалғастыруды, сақтауды үйреткен. Осы ұлы тәрбиенің нәтижесін ұрпақтар жалғастығынан көруге болады. «Бұтағымен ағаш сымбатты, ұрпағымен адам қымбатты» деген қазақ даналығында саналы сыр бар. Осы қағиданы берік ұстаған ата-бабаларымыз ұрпақ жалғастығын, үбірлі-шүбірлі болуды, өмірдің мақсаты, мұраты санаған. Асыл қазынаға жол бастап зерделі ұрпақ тәрбиелеуде, ата-анамен педагогтардың аяныбай еңбек жасағандары абзал.

Мектепке дейінгі жастағы балаларға ұжымдық тәрбие беруді қалыптастырған балабақшаның бүгінде маңызы зор. Ата-аналардың жақсы тұрмысқа ұмтылуы олардың жұмысбастылығына алып келді. Жаңа ғасырда бала тәрбиесін сеніп тапсыруға болатын, қауіпсіз, баланың жан-жақты дамуы мен жетілуін қамтамасыз ететін балабақшалар ауылдық жерлерде де ашыла бастағаны көңіл қуантады. Ұжымдық тәрбиенің қоғамға пайдасын сезе білген мемлекет еліміздегі балабақшаларды көбейте бастады. Адамға әр алуан атақ-дәреже алып беретін ұлы құдірет - еңбек. Еңбексіз табылған бақыттың қадірі аз, ғұмыры қысқа. Еңбек атаулының бәрі де жақсы болғанымен, оның сапалы

орындалатыны, кейде зая кететіні де жоқ емес. Қалай дегенмен қарманған қарап қалмайды, көздеген мақсатына жетеді. Бала болашағы балабақшадан басталады.